

บทที่ 1

บทนำ

1.1 เหตุผลความจำเป็น

สืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่มีความต้องการให้หน่วยงานของรัฐและรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาช่วยในการปฏิบัติงานและบริหารงาน รวมทั้งการกระจายข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามภารกิจ เกิดบูรณาการและเอกภาพในระบบข้อมูล ลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ อันจะสนับสนุนบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ปัจจุบันหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและบริหารงานในองค์กร แต่เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีมากกว่า 8,000 แห่ง ตั้งอยู่ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท แต่ละแห่งมีความแตกต่างกันด้านสภาพแวดล้อม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นผลให้การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างไร้ทิศทาง ขาดกลยุทธ์และเป้าหมายที่ชัดเจน ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาระบบสารสนเทศระหว่างองค์กรไม่สอดคล้องกันทำให้ยากต่อการเชื่อมประสานเพื่อให้เกิดการใช้ข้อมูลร่วมกันในอนาคต

ด้วยสาเหตุดังกล่าวกรมส่งเสริมฯ ในฐานะหน่วยงานกลางที่ต้องประสานการดำเนินงานและประสานข้อมูลสารสนเทศกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศเหล่านี้ จึงต้องให้มีการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อวางแนวทางการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และเหมาะสม รวมทั้งให้เกิดความสอดคล้องในการพัฒนาตามข้อจำกัดและสภาพแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท เพื่อสามารถเชื่อม ประสานสารสนเทศกับกรมส่งเสริมฯได้ในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

การสำรวจ จัดเก็บข้อมูล และศึกษาวิเคราะห์หรือออกแบบ เพื่อจัดทำโครงการจัดทำแผนแม่บทระบบข้อมูลสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. เพื่อดำเนินการสำรวจ ข้อมูลสภาพทั่วไป โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเมือง การบริหาร การประเมินผลท้องถิ่น และการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเพื่อจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อวิเคราะห์และออกแบบและจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาประเทศ ทั้งที่เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผน/นโยบายกระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น และนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (ไอที 2010 (พ.ศ. 2544-2553))
3. เพื่อให้มีการวางแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพิจารณาวางมาตรการและกลยุทธ์ให้สอดคล้องตามแผนแม่บทการพัฒนา (Master Plan) และแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
4. เพื่อให้มีการวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือพัฒนาการปฏิบัติงาน ให้ได้ตามเป้าหมายเชิงบริหารและบริการตามภารกิจขององค์กร ทั้งในด้านการจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูลตามดัชนีชี้วัดผลกระทบและผลการปฏิบัติงานที่กำหนดได้อย่างชัดเจน
5. เพื่อให้มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งด้านอุปกรณ์งบประมาณ และบุคลากรมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับศักยภาพขององค์กร
6. เพื่อให้มีการวิเคราะห์และวางแผนการใช้เครือข่ายสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และสารสนเทศร่วมกันได้อย่างเหมาะสม และเป็นเครือข่ายสารสนเทศที่เชื่อมโยงในระดับกรม ระดับกระทรวง และประเทศได้อย่างต่อเนื่อง
7. เพื่อให้มีกลไกในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดดัชนีชี้วัดผลกระทบและประโยชน์ที่ได้รับต่อการพัฒนาในภาพรวมได้อย่างแท้จริง

1.3 เป้าหมายของโครงการ

ผลจากการทำโครงการจะทำให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านต่างๆขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่สอดคล้องกับแผนแม่บทพัฒนาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แผนแม่บทไอซีทีของประเทศ ตามเป้าหมายดังนี้

เป้าหมายการจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3.1 สนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- จัดทำแนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ธรรมชาติและ การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านสังคม การพัฒนาด้านการบริการ การพัฒนาด้านการศึกษา และอื่นๆ โดยเน้นความถูกต้อง รวดเร็ว เป็นปัจจุบันของข้อมูล
- จัดทำแนวทางพัฒนาระบบสารสนเทศที่เป็นรูปแบบ (Pattern) ที่สามารถนำไปใช้ได้กับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในระดับเดียวกัน เพื่อเป็นการประหยัดทรัพยากร
- เลือกรูปแบบการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบ

1.3.2 สนับสนุนงานบริหารจัดการ

- จัดทำแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ (Management Information System)
- จัดทำแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (Executive Information System)
- จัดทำแนวทางการพัฒนาระบบช่วยตัดสินใจ (Decision Support System)
- จัดทำแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System)

1.3.3 สนับสนุนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศร่วมกัน

- จัดทำแนวทางในการจัดตั้งเครือข่ายสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการเชื่อมโยงระหว่างกัน
- เสนอแนวทางจัดตั้งเครือข่ายสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานของกรมส่งเสริม
- กำหนดมาตรฐานของอุปกรณ์เครือข่ายทั้งฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์

1.3.4 สนับสนุนให้เกิดแรงจูงใจให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างแพร่หลายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เสนอแนวทางการใช้ระบบสำนักงานอัตโนมัติ (Office Automation System)
- เสนอแนวทางการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) และอินทราเน็ต (Intranet)
- เสนอแนวทางในการส่งเสริมและปรับวัฒนธรรมการทำงานในองค์กรให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี เพื่อลดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ และค่าโทรศัพท์ เป็นต้น

1.3.5 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- จัดทำแผนการฝึกอบรมผู้ใช้งานตรง (End Users) ในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เพิ่มความสามารถในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ
- จัดทำแผนเพื่อการพัฒนาบุคลากรให้สามารถดูแลเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.4 ขอบเขตการดำเนินงาน

โครงการจัดทำแผนแม่บทระบบข้อมูลสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีขอบข่ายการดำเนินงานดังนี้

งานส่วนที่ 1: สำรวจและจัดเก็บข้อมูล (Survey and Collect Data)

1.4.1 ดำเนินการสำรวจข้อมูลสภาพทั่วไป โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเมือง การบริหาร การประเมินผลท้องถิ่น และการ

ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดทำระบบศูนย์กลางข้อมูล และเพื่อจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1.4.2 สํารวจ วิเคราะห์ และสรุปวิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์การดำเนินงาน นโยบาย และแผนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมของกระทรวงมหาดไทย แผนแม่บทไอซีทีของประเทศ และสรุปความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล
- 1.4.3 สํารวจข้อมูลพื้นฐานข้อมูลด้านการศึกษาด้านเศรษฐกิจ สังคม การบริหาร
- 1.4.4 ทำการศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์ ระบบเครือข่าย และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (Network and Computer Hardware) รวมทั้งการติดตั้งซอฟต์แวร์ (Software) ที่มีอยู่ในปัจจุบันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนการสื่อสารข้อมูลสู่หน่วยงานภายนอก และสรุปจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่างๆ ของระบบปัจจุบันดังกล่าว
- 1.4.5 ทำการศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์ การใช้และการพัฒนาระบบสารสนเทศ (Computer Based Information System) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งระบบสารสนเทศทางด้านการดำเนินงาน ระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารจัดการ และการบริการ และสรุปจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่างๆในการใช้งานและพัฒนาระบบดังกล่าว
- 1.4.6 ทำการศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์ การใช้ข้อมูลและฐานข้อมูล (Data & Database) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสรุปจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่างๆ
- 1.4.7 ทำการศึกษา สํารวจ และวิเคราะห์ ทรัพยากรบุคคล (People) ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน เพื่อสรุปจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่างๆ

งานส่วนที่ 2: จัดทำแผนกลยุทธ์และวิเคราะห์ออกแบบในภาพรวม (Conceptual Design)

- 1.4.8 จัดทำแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.4.9 วิเคราะห์และออกแบบภาพรวมระบบเครือข่ายและคอมพิวเตอร์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคำนึงถึง ความจำเป็น ความเหมาะสม

- 1.4.10 วิเคราะห์และออกแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศพร้อมรายละเอียดคุณสมบัติของระบบงาน ทั้งระบบสารสนเทศทางการดำเนินงาน ระบบสารสนเทศสำหรับการบริหารจัดการ และการบริการระบบสารสนเทศผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet)
- 1.4.11 วิเคราะห์และเสนอแนวทางการพัฒนาบุคลากรด้านระบบสารสนเทศ และกำหนดคุณลักษณะของบุคลากรระดับปฏิบัติงานหลัก
- 1.4.12 กำหนดมาตรฐานและเอกภาพของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งทำการสรุปข้อเสนอแนะและกำหนดแนวทางที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศต่างๆ ให้ได้มาตรฐาน
- 1.4.13 เสนอแผนการบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 1.4.14 วิเคราะห์และเสนอรูปแบบโครงสร้างองค์กรที่จะเป็นผู้รับผิดชอบดูแลงานเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศทั้งหมดหรือบางส่วน โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และบทบาทขององค์กรดังกล่าวให้ชัดเจน ประกอบกับข้อกำหนดคุณลักษณะของบุคลากรระดับปฏิบัติการหลัก
- 1.4.15 นำเสนอข้อเสนอแนะในมุมมองอื่นๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่องานเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานส่วนที่ 3: กำหนดแผนปฏิบัติการ (Action Plan)

- 1.4.16 จัดทำแผนการพัฒนาระบบเครือข่าย ระบบคอมพิวเตอร์ และระบบสารสนเทศ
- 1.4.17 จัดทำแผนการพัฒนาบุคลากรด้านระบบสารสนเทศ
- 1.4.18 จัดทำแผนการลงทุนและแผนงบประมาณรายจ่ายเพื่อการดำเนินงานแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ